

Název diplomové práce: Institut pěstounské péče na přechodnou dobu z pohledu sociálních pracovníků sociálně – právní ochrany dětí

Autor práce: Bc. Olga Lukešová

Přepisy rozhovorů s respondenty

Rozhovor s respondentem č. 1 (R1):

Profil respondenta

Pracovní pozice: sociální pracovníce na náhradní rodinné péči

Délka praxe v oblasti SPOD: 18 let

Věk: 56 let

Vzdělání: sociálně – právní škola + 200 hod. kurz + 2 odborné způsobilosti

1. Jaký je počet dětí umístěných do pěstounské péče na PD ve Vašem správním obvodu? Jaké je věkové rozpětí těchto dětí?

V současné době máme 2 děti umístěny do PPPD. Jedno z nich je umístěný dlouhodobě, protože čeká na zprostředkování do ciziny. Obě dvě jsou to vlastně malé děti. To dítě, co tam je dlouhodobě, tak je tam vlastně od narození a teď mu budou 3 roky. To druhý dítě nemám tušení, jak je starý, protože ho má kolegyně, ale tuším, že je to taky malý dítě.

2. Jaké jste zaznamenal/a nejčastější důvody svěření dětí do pěstounské péče na PD?

No teď kon poslední dobou bych řekla, že je to právě před tím právním uvolněním. To jsou tak dvě třetiny. Ta jedna třetina to jsou děti, který tam jsou z nějakýho důvodu, že tam třeba probíhá sanace biologický rodiny. Prioritně jsou tam hlavně umísťovaný ty nejmenší děti, aby nekončily v kojeneckým ústavu nebo nějaký instituci.

3. Pro jaké děti je podle Vás pěstounská péče na PD nejvhodnější?

Já jsem v tomhle udělala dost razantní osobnostní postup. Ze začátku jsem si myslela, že je prioritně nejvhodnější pro ty děti, který půjdou dál do osvojení. Jde tam o ten přechod, že nejdou do kojeneckýho ústavu. Ukazuje se nám dneska, že tyhle děti jsou klidnější a takový vymazlenější. (...) Ale několikrát se nám teď kon ukázalo, že i pro starší děti je to prospěšný, obzvlášť pro ty, co se vrací do biologických rodin. Ty můžou strávit část života, kdy nemůžou být ve své biologický rodině v jiný rodině, která se o ně postará a zažijou tam ten rodinný život a tu péči. Ale čím je dítě starší, tím je horší to zvykání, jak u pěstounů na přechodnou dobu, tak i u toho dítěte.

4. Je ve Vašem kraji dostatek pěstounů na PD? Jak byste zhodnotil/a spolupráci s pěstouny na PD?

Jako v Ústeckém kraji byl dostatek. Dokonce se nám i stávalo, že některý byly volný, neměly dítě třeba i půl roku, třičtvrtě roku. Takže tam byl prostor, aby si dostatečně odpočinuli. Ale teďkon poslední dobou se stává, že končí ti pěstouni na přechodnou dobu. Prostě ti první, co začínali, tak končí. Obzvlášť je to ze strany pěstunek, protože začínají mít zdravotní problémy. Ten nápor na tu psychiku je fakt velkej. Teď se mi i stalo, že nebyli volní přechodní pěstouni. Opravdu jich teď pár skončilo a noví se do toho teď moc nehrnou. Dřív, třeba před těma 3 rokama byl mezi lidma docela takový boom, že o to opravdu měli zájem, ale teď už zdaleka ne.

Většinou je s nima dobrá spolupráce. Říkám, jsou to drobnosti, na kterých se neshodnem. Já se je vždycky v klidu snažím dotlačit k té myšlence, že musí myslet na to, co je nejlepší pro to dítě. Oni mají ty pěstounky takovej problém, že prostě mají pocit, že to dítě musí být perfektní. Když se dítě třeba nevyvíjí tak jak by mělo podle tabulek, tak oni si to kladou za vinu. Je třeba těm pěstounkám opakovat, že nenesou vůbec žádnou vinu na tom, co s tím dítětem bude. Vždycky se to nějakým způsobem vykomunikovalo, buď přes tu doprovodnou organizaci, anebo přes naši krajskou psycholožku.

5. Shledáváte institut pěstounské péče na PD jako potřebný a přínosný? V čem konkrétně?

Určitě je to ta osoba jednoho pečovatele, protože samozřejmě v té raný psychologii dítěte je to prokázaná a jasná věc, že je úplně jedno, kdo o dítě pečuje, ale pokud je to ta jedna pečující osoba. To dítě se prostě potřebuje naučit udělat si ten vztah, navázat se a jakmile to udělá jednou, tak už to prostě vždycky dokáže.

6. V čem shledáváte výhody/nevýhody pěstounské péče na PD v porovnání s ústavní péčí?

V kojeneckým ústavu to dítě nemá šanci naučit se vytvořit si tu emoční vazbu, navázat se. Ta péče je tam dobrá, ale to, že se tam střídá ta osoba pečovatele, že to dítě nikdy neví, kdo k němu na směně přijde. U té ústavní péče vidím jedinou výhodu, že tam lze využít toho institutu § 30, tu dlouhodobou propustku. U těch větších dětí v ústavní péči mnohem rychleji probíhá to kontaktování mezi osvojiteli a těma dětma. Samozřejmě jsou taky děti, který absolutně nemaj šanci se do náhradky dostat. Pak vidím tu ústavní péči výhodnější v tom, že to dítě je pod neustálým lékařským dohledem, je tam okamžitá pomoc, kdyby se cokoliv stalo.

7. Kdo bývá nejčastěji žadatelem o pěstounskou péči na PD?

Většinou to bývají manželský páry, mají odrostlý děti, prostě už za sebou mají to rodičovství naplněný. Ty to vyloženě berou jako pomoc tomu dítěti. Pak jsou to osamělý ženy většinou padesát let plus. Pár máme pěstunek na přechodnou dobu, který se ještě staraj o děti, tam je ta hranice těch třinácti let. Ta hranice není daná zákonem, je to dohoda mezi námi. Řekla bych, že nejúspěšnější pěstounky na přechodnou dobu jsou ty ženy, který mají opravdu to rodičovství odžitý, mají to všechno srovnány, mají stabilní bydlení, maj hezkej partnerskej

vztah a nepotřebujou si tím jakoby nic dokazovat ani sobě, ani svému okolí. Hodně jsou to v podstatě dlouhodobě nezaměstnaný, který v určitém věku přišly o práci a nemůžou ji dlouhodobě sehnat.

8. Jaký je Váš názor na současné nastavení kritérií pro výběr pěstounů na PD?

Co se týče těch kritérií, co mě jako osobně docela tak jako ..., tak je to to vzdělání. Oni mají za povinnost ty vzdělávání, školení, ale většina z nich se spousta zásadních a důležitých věcí dovědí až v těch školeních v průběhu toho výkonu pěstounské péče na přechodnou dobu. Podle mě až takovou roli nehraje to vzdělání, který oni sami mají, to dosažený jako to vzdělávání před tím zařazením do evidence. Největší problém vidím v tom dozdělení těch pěstounů na přechodnou dobu. Samozřejmě je ideální, když se nám objeví nějaká zdravotní sestřička, která základní znalost té rané psychologie už má. Dobrý by i bylo, kdyby v rámci těch příprav měli možnost mluvit delší dobu s pěstounama na přechodnou dobu, který to vykonávali, co je třeba ze začátku zaskočilo nebo co jim dalo jakoby nejvíc práce. Počet hodin, kterej je věnován těm přípravám, je málo.

9. Jaké osoby na základě Vašich profesních zkušeností shledáváte jako nejvhodnější pro výkon profese pěstouna na PD?

Tazatelská poznámka: Respondentka se k tomuto vyjádřila již u 7. otázky.

10. Jaké jsou Vaše zkušenosti s pěstounskou péčí na PD na Vašem pracovišti?

Já myslím, že obecně jako dobrý. Myslím, že dobré zkušenosti mají i děvčata tady na terénu. Pokud se vyskytne nějaký problém, tak pěstouni spolupracují s doprovodem.

11. Znamenalo legislativní zavedení institutu pěstounské péče na PD změny ve Vaší pracovní náplni? Vnímáte od té doby navýšení objemu Vaší práce? Co by Vám jako sociálnímu pracovníkovi spravujícímu tuto agendu pomohlo ulehčit výkon profese?

My tím, že jsme malej úřad a máme těch pěstounů málo, tak mi to nijak nenavýšilo objem tý práce. Je potřeba hlídat lhůty, včas podávat po předběžku návrhy na svěřeni dítěte do PPPD, je to spíše o tý spolupráci se soudem. My ty pěstouny nedoprovázíme, což je vlastně největší objem tý práce.

12. Jaká shledáváte úskalí či mezery v současném systému pěstounské péče na PD? Co byste nastavil/a jinak?

Nastavila bych jinak vzdělávání v rámci té přípravy. A pak bych byla ráda, kdy šlo i dítě od těch pěstounů pustit na nějakou dlouhodobou návštěvu nebo nějaký pobyt. A pak ještě to prodlužování pěstounské péče. Ideální by bylo, kdyby tam nebyl nastaven ten rok, ale bylo by tam nastavený nějaký období, čeho se má jakoby dosáhnout (to znamená svěřeni dítěte do nějakýho dalšího institutu, do osvojení, do ústavní péče nebo do propuštění matky z výkonu trestu). Ten rok je strašně krátká doba, je to stres i pro nás pracovnice. Pěstouni na přechodnou dobu by měli být mnohem více oceněni, než jsou. Vemte si, že mnohdy je to jejich zaměstnání. Když jsou dva, tak je to dobrý, ale když je ta ženská sama, nemá nárok ani na mateřskou, tak se z toho nedá žít a nějak si vyskakovat. Měli by dostat náhradou jiný peníze.

13. Jakou kvalifikaci nebo vzdělání by podle Vás měli mít pěstouni na PD? Hodnotíte současné požadavky na vzdělání jako dostatečné?

Školní vzdělání pěstounů nevnímám úplně jako důležité. Samozřejmě to vzdělání nebo kvalifikace žadatele je určitý kritérium při tom prvním kontaktu. Ale v podstatě mnohem důležitější je ta osobnost, ta sociální zdatnost, ta empatie. Prostě to, co stejně člověku žádá škola nedá. Spíš to do vzdělání pěstounů na PD je důležitý, aby si v průběhu těch příprav doplnili to, co budou potřebovat pro výkon toho pěstounství. Jak říkám spíš jsou tady kladený velké požadavky na takový to lidství než na vzdělání.

14. Jaký máte názor na současnou podobu přípravných kurzů pěstounů na PD? Pokud v této oblasti vnímáte nedostatky, jak by podle Vás měly přípravné kurzy vypadat?

Já úplně přesně nevím, jak ty přípravné kurzy vypadají. Já vím jen něco z doslechu, co třeba mi ty pěstounky říkají. Myslím si, že by určitě měly být delší, měl by tam být větší prostor pro komunikaci s těma pěstounama, který už mají zkušenosti. Určitě by se ty kurzy měly více zaměřovat na psychologii dítěte.

15. Jakou roli zastává sociální pracovník při realizaci pěstounské péče na PD?

Tam je otázka, v jaké roli ten sociální pracovník je. Já na náhradce mám na starosti jakoby ten první kontakt s těma žadatelem. Těm já nejdříve obecně řeknu, v čem spočívá ta pěstounská péče na přechodnou dobu. A třeba terén ten s žadatelem vysloveně pracuje jenom ohledně toho, co se týče péče o to dítě, ale výkon toho pěstounství jako takovýho, ten ho v podstatě nezajímá. A já za náhrádku, když tam mám dítě právně volný, tak těm pěstounům říkám, co bude následovat, jaký návrh jsem podala. Pěstoun na přechodnou dobu se shledává se spoustou agend sociálních pracovníků.

16. Vnímáte ze strany pěstounů na PD zájem o některou z odborných služeb, kterou jste jim kompetentní jako sociální pracovník, nabídnout?

Často těm pěstounům ponouknu, když jezdím navštěvovat to dítě, že by bylo dobrý zkusit navštívit nějakou odbornou službu a oni to většinou udělají přes toho doprovázejícího. To zprostředkování je prostě na té doprovázející organizaci. Většinou ti pěstouni vyjadřují zájem o poradny psychologický, a to jak kvůli dítěti, tak i kvůli sobě, nebo o nějaký odborný zdravotní zařízení. Není to tak, že bych ty služby nabízela, spíš se o tom bavíme.

17. V jakých oblastech od Vás pěstouni na PD potřebují nejčastěji poskytnout odborné sociální poradenství?

Nejvíce vždycky potřebují vysvětlit ty právní postupy, nebo jak bude probíhat kontakt s tou biologickou rodinou, zda má třeba biologická matka právo vstoupit do jejich domácnosti. Jsou to spíš takový poradenství k té konkrétní situaci, takže zobecnit to nemůžu.

Rozhovor s respondentem č. 2 (R2):

Profil respondenta

Pracovní pozice: terénní sociální pracovnice

Délka praxe v oblasti SPOD: celkem 3 roky, z toho 2 roky na péči o dítě a 1 rok na kurátorovi pro děti a mládež

Věk: 28 let

Vzdělání: vysokoškolské bakalářské, dálkově dodělává magisterské

1. Jaký je počet dětí umístěných do pěstounské péče na PD ve Vašem správním obvodu? Jaké je věkové rozpětí těchto dětí?

Za rok 2019 to byly 4 děti a z toho potom 2 šly do dlouhodobý pěstounský péče a 1 do osvojení. A byly to děti od 0 do 5 let. Aktuálně k tomuhle datu máme 3 děti u přechodných pěstounů, a to ve věku od 0 do 7 let.

2. Jaké jste zaznamenal/a nejčastější důvody svěřeni dětí do pěstounské péče na PD?

První a asi nejčastější důvod je dlouhodobě špatná péče rodičů, která většinou končí nějakým fatálním selháním. Jsou to děti, který musíme rychle odebrat, takže jdou většinou na předběžko do pěstounský péče na PD. Pak jsme tady měli případ, že maminka šla do výkonu trestu a potřebovali jsme prostě dítě někam umístit. Nebo třeba je to v případech, kdy je podezření na syndrom CAN, což vyžaduje akutní řešení případu. Častý případ je taky to, že maminky nemají po porodu podmínky pro převzetí dítěte jako do péče a není tam ani vidina, že by si je třeba nějak zajistily.

3. Pro jaké děti je podle Vás pěstounská péče na PD nejvhodnější?

Obecně pro děti, který mají předpoklad, že se někam dostanou, třeba že budou umístěný do pěstounský rodiny. Konkrétně je vhodnější pro novorozence anebo děti mladšího školního věku, protože ty starší děti už zase ztrácej šanci jít do tý pěstounský péče.

4. Je ve Vašem kraji dostatek pěstounů na PD? Jak byste zhodnotil/a spolupráci s pěstouny na PD?

Je to špatný no, není dostatek pěstounů na přechodnou dobu. Všichni pěstouni, který jsme zatím měli, tak všichni byli úžasný.

5. Shledáváte institut pěstounské péče na PD jako potřebný a přínosný? V čem konkrétně?

Určitě ho vnímám jako potřebný. Na tom se shodnem všichni, že jde hlavně o tu individuální péči, který se jim v ústavu nedostává. Přínos je i směrem k rodičům, který můžou být s tím dítětem v kontaktu kdykoliv, kdy je domluveno tady na OSPODu, v těch ústavních zařízeních se naopak stává, že mají nějaký program. Co se týká péče o to dítě, tak přínosem je určitě rozvoj těch dětí. Některý z těch dětí jsou hodně vývojově pozadu a všímám si u dětí v tý přechodce, že se jakoby víc rozvíjej, než v tom ústavnim zařízení. V tý přechodce dochází mnohem víc k sycení těch dětí než v ústavu. Další výhodou je, že je zachována ta historie

těch dětí. Ti pěstouni dokumentují život toho dítěte, často jsou vedený k tomu, aby mu vedli nějakou knížku. Jsou potom schopni sdělit mnohem víc informací potom i těm dlouhodobým pěstounům. Ti pěstouni na přechodnou dobu zůstávají i nadále v kontaktu s těma dlouhodobýma pěstounama. Když jde potom dítě do pěstounské rodiny, tak ta adaptace dítěte je opravdu důmyslně vedená.

6. V čem shledáváte výhody/nevýhody pěstounské péče na PD v porovnání s ústavní péčí?

Výhody pěstounské péče na PD jsem už zmiňovala, to je ta adaptace, zachování historie dětí a individuální péče. U těch nevýhod je tam ta nedostupnost pěstounů na PD, že je jich strašně málo, kdežto do toho dětského domova je velice snadný to dítě dostat. Nevýhodou pěstounské péče na PD je taky to, že není pro všechny. V životě si k sobě pěstoun na PD nevezme sourozeneckou skupinu osmi dětí z vyloučené lokality. Mě třeba osobně vadí ta časová omezenost, kdy tam to dítě může být maximálně rok. Myslim si, že ten rok je strašně krátká doba.

7. Kdo bývá nejčastěji žadatelem o pěstounskou péči na PD?

U nás na úřadě jsme ještě neřešili žadatele o pěstounskou péči na PD. Pokud budem mluvit o pěstounech všeobecně, tak to jsou většinou lidi nějakýho středního věku. Vim, že kolegyně mají od 40 let veš. Většinou přichází ženy. Málokdy se stane, že je třeba žadatelem žena a muž jako pár.

8. Jaký je Váš názor na současné nastavení kritérií pro výběr pěstounů na PD?

Mě přijde, že ty kritéria jsou docela dobře nastavený. Na jednu stranu je tam nastavených hodně mantinelů, ale na druhou stranu to беру tak, že pěstoun má být člověk, kterej bude schopnej se postarat o to dítě a naplnit ho ze všech stran a suplovat to ústavní zařízení, kde jsou profesionální pracovníci, který na to mají vzdělání.

9. Jaké osoby na základě Vašich profesních zkušeností shledáváte jako nejvhodnější pro výkon profese pěstouna na PD?

Žadatele jsme sice u nás na úřadě ještě neměli, ale možná bych to mohla zodpovědět ve smyslu těch dětí, který už jsme měli v pěstounské péči na PD. Velice dobrou zkušenost máme se staršíma ženama, který už mají svoje děti, mají svoje vnoučata. Mají vytvořené svoje stabilní zázemí. Mají podporu z rodiny, což si myslim, že je strašně důležitý.

10. Jaké jsou Vaše zkušenosti s pěstounskou péčí na PD na Vašem pracovišti?

U nás na pracovišti máme velmi dobrý zkušenosti. S těma pěstounama je skvělá komunikace. Bývají to chytrý lidi, tak jim toho člověk nemusí moc vysvětlovat.

11. Znamenalo legislativní zavedení institutu pěstounské péče na PD změny ve Vaší pracovní náplni? Vnímáte od té doby navýšení objemu Vaší práce? Co by Vám jako sociálnímu pracovníkovi spravujícímu tuto agendu pomohlo ulehčit výkon profese?

V době, když se ten institut zaváděl, tak jsem tady ještě nepracovala. Co můžu říct, tak administrativa ohledně pěstounské péče na PD je šílená. Co se týče ulehčení práce, tak si

myslím, že spousta věcí by si mohl zařídit sám krajský úřad. Například by si mohli sami zajistit rodný list dítěte, osvědčení o státním občanství dítěte či kartičku pojištěnce.

12. Jaká shledáváte úskalí či mezery v současném systému pěstounské péče na PD? Co byste nastavil/a jinak?

Mě vadí přístup krajského úřadu při vyhledávání následný péče o dítě. Už se mi stalo, že krajský úřad vyhledával dlouhodobý pěstouny pomalu a dokonce i dokumentaci dítěte rychle nezaslali do jiných krajů a pořád visela na našem krajském úřadu. Když se setkávám s pracovníci OSPOD z jiných krajů, tak je hrozně překvapuje, že v rámci pěstounské péče na PD nemáme v rámci našeho krajského úřadu multidisciplinární tým. Pak si ještě myslím, že by mohl probíhat větší nábor pěstounů na PD. Chybí mi mediální propagace týhle profese, třeba na Facebooku nebo v rádiích. Něco, co by ty lidi přitáhlo. Osvětu lidí ohledně pěstounské péče na PD by měl dělat krajský úřad.

13. Jakou kvalifikaci nebo vzdělání by podle Vás měli mít pěstouni na PD? Hodnotíte současné požadavky na vzdělání jako dostatečné?

Ohledně kvalifikace si říkám, že člověk se základním vzděláním je asi nesmysl, tam bych byla opatrná. Ten výuční list, pokud to bude ženská, která odchovala dobře své děti, bude chodit do práce, tak proč ne. Zkoumala bych spíš inteligenci žadatelů než jejich kvalifikaci. Ty požadavky, jak jsou teď nastavený, jsou podle mě dobře nastavený.

14. Jaký máte názor na současnou podobu přípravných kurzů pěstounů na PD? Pokud v této oblasti vnímáte nedostatky, jak by podle Vás měly přípravné kurzy vypadat?

Já jsem na těch kurzech nikdy nebyla, tak nevím, jak to probíhá a jak to vypadá. Podle toho, co jsem ale vyčetla, tak bych řekla, že obsah těch přípravných kurzů je dostačující. Záleží ale na tom samozřejmě, kdo to těm lidem předává a jakou formu je do toho zapojuje. Obecně si myslím, že by to mělo být i o tom předávání zkušeností.

15. Jakou roli zastává sociální pracovník při realizaci pěstounské péče na PD?

My jsme takoví koordinátoři. My celkově koordinujeme ten proces do toho umístění dítěte, i ten jeho doprovod tam. Pak sledujeme, jaký je průběh pěstounské péče na PD. Zajišťujeme dokumentaci, komunikujeme s krajským úřadem a biologickými rodiči dítěte, navštěvujeme dítě u pěstounů a žádáme si zprávy. Děláme vlastně úplně všechno kromě toho, že si nevyhledáváme ty pěstouny a nevychováváme to dítě (smích).

16. Vnímáte ze strany pěstounů na PD zájem o některou z odborných služeb, kterou jste jim kompetentní jako sociální pracovník, nabídnout?

Ti pěstouni tím, že mají svojí doprovodnou organizaci a tím, že už třeba tuhle profesi dělají několik let, tak mají navázaný docela důvěrný vztah se svojí pracovníci z těch dohod. A přijde mi, že ti pěstouni se právě hodně na ně obrací. My maximálně řešíme doktory, ale nestalo se nám, že bysme pěstounům doporučovali třeba nějakou návaznou službu.

17. V jakých oblastech od Vás pěstouni na PD potřebují nejčastěji poskytnout odborné sociální poradenství?

Většinou se to sociální poradenství týká právní moci rozsudků, lhůt a dalších věcí ohledně průběhu na soudě. S tím si jsou pěstouni takoví nejistí. Potom se na nás hodně obrací, jak postupovat ohledně kontaktů dítěte s biologickými rodičema. Nebo třeba, když jim doktorka nechce vydat zdravotní dokumentaci dítěte, tak jak mají postupovat. Jedná se spíš o ty formální záležitosti.

Rozhovor s respondentem č. 3 (R3):

Profil respondenta

Pracovní pozice: referent sociálně-právní ochrany dětí

Délka praxe v oblasti SPOD: 11 let

Věk: 56 let

Vzdělání: vysokoškolské bakalářské

1. Jaký je počet dětí umístěných do pěstounské péče na PD ve Vašem správním obvodu? Jaké je věkové rozpětí těchto dětí?

Ted' máme tedy 11 dětí svěřených do pěstounské péče na PD a je to ve věkovém rozpětí 0 až 5 let v tuto chvíli.

2. Jaké jste zaznamenal/a nejčastější důvody svěřením dětí do pěstounské péče na PD?

Kdybych to měla říct zkratkovitě, tak je to špatná péče rodičů, opuštění rodičem ve smyslu že třeba maminka nechá novorozence v nemocnici, případně dočasné svěřením, kdy v domácnosti se něco dělo a my jsme ověřovali, jestli to dítě není týráno.

3. Pro jaké děti je podle Vás pěstounská péče na PD nejvhodnější?

Nedá se to globalizovat. U nás to funguje tak, že krajský úřad ví, kteří pěstouni jsou volní, my víme zase informace o dítěti a snažíme se tak jakoby podle těch možností pěstouna na PD a situace dítěte je spojit.

4. Je ve Vašem kraji dostatek pěstounů na PD? Jak byste zhodnotil/a spolupráci s pěstouny na PD?

Jestli je dostatek, no nikde není psáno, kolik pěstounů na PD má být. Já samozřejmě dopředu nedokážu říct, kolik těch dětí je bude potřebovat. Takže může se stát, že je nedostatek v tom smyslu, že jsou všichni obsazeni nebo ještě čerpají volno. Takže v tom smyslu se může někdy stát, že jich je nedostatek. (...) Že chodí méně žadatelů, to ano a méně kvalitních.

Já ty pěstouny na PD obdivuju, protože bych to nedokázala. Považuju to za nejtěžší typ náhradní péče, kdy se od nich chce spousta věcí, opravdu musí být připravení na všechno možný a nejsou oceněni. Stanovili jsme si určitá pravidla a zatím se mi s nimi daří spolupracovat velmi pěkně.

5. Shledáváte institut pěstounské péče na PD jako potřebný a přínosný? V čem konkrétně?

Jak jsem již říkala, já pěstouny na PD obdivuji a jejich profesi vnímám jako velice přínosnou pro společnost. Jako nejstěžejnější vnímám skutečnost, že dítě přilne a naváže se na jednoho pečovatele.

6. V čem shledáváte výhody/nevýhody pěstounské péče na PD v porovnání s ústavní péčí?

U těch pěstounů je třeba pracovat s tím, že každý ten člověk je jinej. Úskalí je v tom, že zákon je postaven tak, že když dítě jde do osvojení, tak než se dopracujeme k nějakému volnému dítěti, tak mu je nejméně půl roku, a to ještě když to dobře jde. A samozřejmě v tu dobu, když se dítě pak předává do další rodiny, tak je to nejhorší období pro to dítě. Když dochází k tomu předávání z ústavního zařízení, tak je jednodušší to předávání, protože dítě tam nepřilne k žádné osobě, kdežto v tý pěstounce, tam samozřejmě ano.

7. Kdo bývá nejčastěji žadatelem o pěstounskou péči na PD?

Většinou to jsou, když odrostou děti, v práci nejsou nějak spokojeny a chtějí nějakou změnu, kolem 40 let, zpravidla ženy. Bývají to altruisté, že chtějí hodně pomoci těm dětem.

8. Jaký je Váš názor na současné nastavení kritérií pro výběr pěstounů na PD?

Já myslím, že ta kritéria jsou poměrně přísná. Na druhou stranu došlo k jakémusi rozvolnění. To skutečně vidíme, že chodí jiní žadatelé než dříve. Dříve v rejstříku trestů nesmělo být nic, teďkon je to tak, že my si stahujeme opis a samozřejmě tam někdo něco má třeba z mládí. A tam se řeší, jestli to je úmyslný trestný čin, co to je za čin, chceme rozsudek. Individuálně se posuzuje, jestli je to takové drama, aby člověk nebyl zařazen. Choděj i teďkon osoby jaksi zdravotně v nepořádku, to pak ve vztahu k dítěti posuzuje posudkový lékař na krajském úřadu.

9. Jaké osoby na základě Vašich profesních zkušeností shledáváte jako nejvhodnější pro výkon profese pěstouna na PD?

Pokud můžu mluvit o ideálu, tak je fajn, když jsou na to dva, je tam manžel nebo přítel a je stoprocentní, že ta rodina širší podporuje tu osobu k té žádosti. Ten člověk by měl být zkušený rodič, měl by být hodně hodně tolerantní a zároveň by se měl udržet v nějakých mantinelech třeba ve styku s těmi biologickými rodiči dítěte. Dále by měl být otevřený vůči úřadům, otevřený vůči své klíčové pracovníci nebo aspoň pracovníci doprovodky.

10. Jaké jsou Vaše zkušenosti s pěstounskou péčí na PD na Vašem pracovišti?

Máme s tímto institutem dobré zkušenosti, využíváme jej jako první možnost.

11. Znamenalo legislativní zavedení institutu pěstounské péče na PD změny ve Vaší pracovní náplni? Vnímáte od té doby navýšení objemu Vaší práce? Co by Vám jako sociálnímu pracovníkovi spravujícímu tuto agendu pomohlo ulehčit výkon profese?

Ta změna byla radikální, co se týče zákona. Člověk si musel zvyknout na ty postupy, jak to má vůbec fungovat ta pěstounská péče na PD. Museli jsme vypracovat metodiky a postupy. Narůst práce vyplývá i z toho, že jsem dříve měla agendu náhradní rodinné péče na starosti sama a teď jsme čtyři pracovnice. Do roku 2014 jsme děti umisťovali do dětských center a od toho roku 14 využíváme pěstouny na PD. Takže nastal zlom i v tom, že jsem takřka několik let nebyla v dětském centru. Co se týče toho, co by mi pomohlo při výkonu běžné agendy, tak někdy dostáváme z MPSV podivné směrnice a metodiky, které v podstatě nejsou v souladu se zákonem a my jsme tady v praxi postavený před to, že buďto budeme dodržovat zákon anebo budeme mít nesprávný úřední postup. Vadí mi, že lidi, kteří nejsou z praxe, nás tady neustále zatěžují nějakýma vyhláškama. Když to chtějí připomínkovat, tak to tam stejně nezahrnou.

12. Jaká shledáváte úskalí či mezery v současném systému pěstounské péče na PD? Co byste nastavil/a jinak?

Je tam strašně malá finanční podpora, fakt ostudně nízká, protože ti pěstouni pracují 24 hodin denně, častou tam jsou samozřejmě děti s těžkou minulostí a je to hodně stresové zaměstnání. Je tam nedomyšlená ta podpora, oni by měli mít větší servis.

13. Jakou kvalifikaci nebo vzdělání by podle Vás měli mít pěstouni na PD? Hodnotíte současné požadavky na vzdělání jako dostatečné?

Kvalifikaci si nemyslím, že by museli mít. Já se domnívám, že je důležitý to osobnostní nastavení, ta motivace, s kterou do té péče jdou a otevřenost. Samozřejmě by to měli být lidi, kteří ovládají takové ty běžné věci, což můžou ale ovládat i lidi se základním vzděláním. Řízení auta, je fajn, když umějí trochu s počítačem, aby byli nějakým způsobem komunikativní. Pokud bychom se bavili o vzdělání, tak asi středoškolské, ale to není záruka vůbec ničeho. Když má někdo zkušenosti ze sociální, zdravotnictví, je to jeho plus, ale že by to musela být podmínka, to ne.

U nás se každý rok ty přípravné kurzy vylepšují podle připomínek. Nevím, jak moc tam pěstouni něco připomínají. Když jsou zařazeni, tak se jich ptám, jaká byla příprava a je to spíš informace pro mě a většinou se jim to úplně nelíbí z nějakých důvodů, že těm lektorům spíš říkali to, co chtěli slyšet, aby měli klid. Jednou za rok jezdíme do té poradny, kde probíhá ta příprava a tam nás seznamují s tím, jak to probíhá. Zaznamenala jsem k tomu nějaký výhrady, jakože takový mladý holky, co mi asi můžou říct. Vadilo jim, že ty holky nemají zkušenosti rodiče. Naopak kladně kvitovali to, že na ty přípravy chodí zkušení pěstouni na přechodnou dobu, co tím už prošli a líčili jim tu realitu.

14. Jaký máte názor na současnou podobu přípravných kurzů pěstounů na PD? Pokud v této oblasti vnímáte nedostatky, jak by podle Vás měly přípravné kurzy vypadat?

Oni jsou takový témata, o kterých víme, že jsou samozřejmě těžký – styky s biologickou rodinou, předávání dítěte a tak dále. Takže obsahově mě to přijde v pořádku. Každý ten žadatel je jiný a nejde zavděčit se všem. Zkouší se tam dospělý lidi, to je vždycky náročný.

15. Jakou roli zastává sociální pracovník při realizaci pěstounské péče na PD?

Role pracovníka OSPOD je při té realizaci přechodné pěstounské péče ta nejdůležitější role, protože jednak řeší to, kam to dítě půjde, měl by spolupracovat s tím pěstounem, a to velmi těsně a řeší situaci toho dítěte a všechno tomu podřizuje.

16. Vnímáte ze strany pěstounů na PD zájem o některou z odborných služeb, kterou jste jim kompetentní jako sociální pracovník, nabídnout?

Domnívám se, že sociální pracovník by měl mít informace. Nemusí vědět všechno, ale měl by vědět, kde ty informace sehnat a vědět, co je v kraji za možnosti. Pěstouni na přechodnou dobu jsou hodně samostatní a hodně spolupracují s doprovázející organizací.

17. V jakých oblastech od Vás pěstouni na PD potřebují nejčastěji poskytnout odborné sociální poradenství?

Spíš řešíme hodně styk s těmi rodiči, kdy pokud to lze nějak domluvit, tak se snažíme nějakým setkáním nebo až případovou konferencí a pokud to nejde, tak bychom podávali návrh na úpravu styku dítěte a jeho biologických rodičů. Za přechodné pěstouny podáváme ty návrhy my. Dále pěstounům poskytují informace ohledně lhůt, to ale neberu jako sociální poradenství, ale spíš jako poskytování informací. Dále pěstouny informuju o tom, jaké návrhy podáváme my. Vysvětluji jim smysl návrhu na nezájem a návrhu na zbavení rodičovské odpovědnosti.

Rozhovor s respondentem č. 5 (R5) a respondentem č. 6 (R6):

Poznámka tazatele: V rámci jednoho orgánu SPOD byl proveden pohovor se dvěma pracovníci. Tato možnost byla iniciována ze strany orgánu SPOD v e-mailové korespondenci. Pro lepší přehlednost odpovědí je odpověď prvního respondenta vedena pod zkratkou R5 a odpověď druhého respondenta pod zkratkou R6. V průběhu rozhovoru se oba respondenti v odpovědích navzájem doplňovali.

Profil respondenta 5 (R5)

Pracovní pozice: vedoucí oddělení SPOD

Délka praxe v oblasti SPOD: 5 let

Věk: 45 let

Vzdělání: vyšší odborná škola

Profil respondenta 6 (R6)

Pracovní pozice: terénní sociální pracovník oddělení SPOD

Délka praxe v oblasti SPOD: 14 let

Věk: 41 let

Vzdělání: vyšší odborná škola

1. Jaký je počet dětí umístěných do pěstounské péče na PD ve Vašem správním obvodu? Jaké je věkové rozpětí těchto dětí?

R5: Jsou to 2 děti. Ty děti šly rovnou z porodnice a chlapečkovi teď budou v srpnu 2 roky a holčičce budou v říjnu 3 roky.

2. Jaké jste zaznamenal/a nejčastější důvody svěřením dětí do pěstounské péče na PD?

R5: Neschopnost matky nebo nekompetence matky postarat se o dívku, neb matka je opravdu na nízký sociokulturní úrovni, holčička byla zdravotně velmi náročná, matka zajišťovala péči ještě o další děti, nad jejichž výchovou byl stanovený dohled. Tahleta holčička potřebovala návštěvu spousty odborných ambulancí a vzhledem k tomu, že maminka neumí číst ani psát, tak je pro ní jakýkoliv dojíždění problém, tak my jsme museli situaci té holčičky řešit, aby se jí dostalo lékařské péče, která je pro ní adekvátní a potřebná. Posléze dala matka souhlas s osvojením té holčičky. Teďkon je ta holčička nahlášena do mezinárodního osvojení.

R6: To druhý dítko bylo odebráný matce už rovnou z porodnice, protože nám psal lékař, že se mu matka nezdá a že má nějaký psychiatrický onemocnění. Přechodní pěstouni si k němu udělali takovou vazbu, že si podali návrh na dlouhodobou pěstounskou péči. Matce ze znaleckého posudku vyšlo, že má simplexní osobnost a docela by byla pro dítě i ohrožující.

3. Pro jaké děti je podle Vás pěstounská péče na PD nejvhodnější?

R6: Obecně já to vidím tak, že nejvhodnější je pro ty děti rovnou z porodnice, aby se to dítě vůbec nedostalo do ústavu.

R5: Do pěstounské péče na PD by měly jít ty děti, kde máme vizi, že je to fakt přechodně, třeba když je maminka ve výkonu trestu anebo ty malé děti, pokavád' je šance, že by se umístily dál.

4. Je ve Vašem kraji dostatek pěstounů na PD? Jak byste zhodnotil/a spolupráci s pěstouny na PD?

R6: V našem kraji máme těch přechodných pěstounů úplně minimum. Já, co mám pěstouny, tak s nima je spolupráce naprosto úžasná, nemám k nim žádnou výtku.

R5: V rámci republiky by měla být opravdu ta síť přechodných pěstounů širší. My za nás teď nemáme žádný žadatele o pěstounskou péči na PD ani o klasickou pěstounskou péči.

Přechodní pěstouni jsou profesionálové. Jsou opravdu motivovaní, jsou na úrovni a jsou proškolení. Jedná se s nimi dobře.

5. Shledáváte institut pěstounské péče na PD jako potřebný a přínosný? V čem konkrétně?

R5: Musím říct, že ty děti výborně prospívají u těch přechodných pěstounů. Přínosný je to pro to citový dítěte.

R6: Já osobně pěstounský péči na PD kvituji, ale musí tam být ta návaznost.

6. V čem shledáváte výhody/nevýhody pěstounské péče na PD v porovnání s ústavní péčí?

R5: Tou pěstounskou péčí na PD dáváme tomu jednomu dítěte šanci prožít, aby měl rád někdo jenom jeho. Ne vždy na pěstounskou péči na PD navazuje to další rodinné prostředí a to, že bychom to překlápěli do ústavky, by bylo to největší zlo, který bychom mohli na tom dítěti napáchat. Než bychom dítěti takhle ublížili, tak je lepší dát to dítě rovnou do ústavu.

R6: Vidím jedinou výhodu, jako když se nikdo nenajde, tak v ústavu to dítě zůstane. Pokaždé to dítě má zdravotní hendikep a je opravdu hodně zdravotně náročný, tak v tomhle případě je opravdu pro ústavní péči. Žadatelé o osvojení nemají tak otevřenou toleranci vůči zdravotně postiženým dětem a i k romským dětem. Těmhle dětem nebudeme dávat planý naděje, víme, že to není hezký, ale je to tak.

7. Kdo bývá nejčastěji žadatelem o pěstounskou péči na PD?

R5: My jsme ještě neměli žádný žadatele. Ale ta přechodná pěstounka, kterou v našem městě máme, tak je to paní, která žije sama. Paní je kolem 40 let.

8. Jaký je Váš názor na současné nastavení kritérií pro výběr pěstounů na PD?

R6: Já tam necítím nic, co by se tam mělo ještě přidat. Mě přijde, že ty přechodní pěstouni jsou dostatečně prověřováni.

9. Jaké osoby na základě Vašich profesních zkušeností shledáváte jako nejvhodnější pro výkon profese pěstouna na PD?

R5: Myslím si, že profese pěstouna není stěžejní. Musí tam být něco z toho člověka, ta jeho životní zkušenost a ty jeho morální vlastnosti. Podle mě profesní zkušenosti nejsou důležitý měřítko spíš životní zkušenosti a morální zkušenosti, jak to má nastavený. Musí to ten člověk dělat s láskou.

R6: Jde opravdu o to, jak to tam má člověk vnitřně nastavený.

10. Jaké jsou Vaše zkušenosti s pěstounskou péčí na PD na Vašem pracovišti?

Tazatelská poznámka: Otázka byla přeskočena, neb o tématu respondent hovořil již v otázce č. 4.

11. Znamenalo legislativní zavedení institutu pěstounské péče na PD změny ve Vaší pracovní náplni? Vnímáte od té doby navýšení objemu Vaší práce? Co by Vám jako sociálnímu pracovníkovi spravujícímu tuto agendu pomohlo ulehčit výkon profese?

R5: *Vzhledem k tomu, že těch dětiček v pěstounský péči na PD máme opravdu málo, tak nás ta agenda nijak nezatížila. Spíš to byla naše vlastní iniciativa, abychom byli tímto institutem zatíženi. Chtěli jsme to těm dětem dopřát. Chtěli jsme do toho institutu být vtaženi.*

12. Jaká shledáváte úskalí či mezery v současném systému pěstounské péče na PD? Co byste nastavil/a jinak?

R5: *Tu neprovázanost. Pokud dítě jednou nastoupí do toho systému náhradní rodinný péče, ochutí tu rodinu, tak by na to mělo navazovat.*

13. Jakou kvalifikaci nebo vzdělání by podle Vás měli mít pěstouni na PD? Hodnotíte současné požadavky na vzdělání jako dostatečné?

R5: *My defacto jsme to vzdělání nikdy, co máme ty pěstouny nezkoumali tím, že to nebyli naši žadatelé, nezkoumali.*

R6: *Nemusí to být vysokoškolák, středoškolák. I člověk se základním vzděláním může dát to, co člověk i s vysokou školou.*

14. Jaký máte názor na současnou podobu přípravných kurzů pěstounů na PD? Pokud v této oblasti vnímáte nedostatky, jak by podle Vás měly přípravné kurzy vypadat?

R5: *My vůbec nevíme, jak to probíhá. My nemáme žádný přechodný pěstouny v evidenci, tak nemůžeme mít ani od nich zpětnou vazbu.*

15. Jakou roli zastává sociální pracovník při realizaci pěstounské péče na PD?

R5: *My tam máme roli odborníka. Potom tam máme roli při kompletním zpracování ty žádosti a zodpovězení jakýchkoliv dotazu, který by s tím souvisely, návštěvu rodiny, zkompletování ty žádosti a její delegování na krajskej úřad.*

R6: *Já to vnímám tak, že ty pěstouny na přechodnou dobu provázim, že jim předávám informace o biologický rodině. Jsme takoví informátoři těch pěstounů.*

16. Vnímáte ze strany pěstounů na PD zájem o některou z odborných služeb, kterou jste jim kompetentní jako sociální pracovník, nabídnout?

R5: *Tím, jak k těm přechodným pěstounům chodí ta doprovodka, která tam chodí minimálně jednou za 2 měsíce, tak oni jsou na ně hodně návázaný a tyhle ty služby už vlastně čerpají od nich. Tyhle ti pěstouni jsou na profesní úrovni tak na tom, že vědí, kde si o tu pomoc mají říct.*

17. V jakých oblastech od Vás pěstouni na PD potřebují nejčastěji poskytnout odborné sociální poradenství?

R5: Ti pěstouni na PD mají hlad po informacích typu, jak to vypadá s biologickými rodiči, jak to vypadá se soudem nebo jestli už se podařil znalecký posudek. Chtějí vědět ty postupný kroky, chtějí být součástí toho procesu, aby nežili v nejistotě. Chtějí vědět právní vývoj kolem toho dítěte.

Rozhovor s respondentem č. 7 (R7):

Profil respondenta

Pracovní pozice: vedoucí oddělení SPOD

Délka praxe v oblasti SPOD: 19 let

Věk: 55 let

Vzdělání: vysokoškolské bakalářské

1. Jaký je počet dětí umístěných do pěstounské péče na PD ve Vašem správním obvodu? Jaké je věkové rozpětí těchto dětí?

Zpravidla jsou to děti od 0 do toho mladšího školního věku. Aktuálně máme 40 pěstounů na PD. Myslím, že jsou teď kromě jedněch plně obsazeni. To znamená, že bychom tam měli mít kolem 40 dětí.

2. Jaké jste zaznamenal/a nejčastější důvody svěřením dětí do pěstounské péče na PD?

Úplně nejčastější důvod je ten, že dá matka souhlas s osvojením dítěte.

3. Pro jaké děti je podle Vás pěstounská péče na PD nejvhodnější?

Pro ten mladší věk, kdy by dítě mělo být v podstatě u jednoho pečovatele.

4. Je ve Vašem kraji dostatek pěstounů na PD? Jak byste zhodnotil/a spolupráci s pěstouny na PD?

To je docela těžká otázka, odpověděla bych ano i ne. Daří se nám to, že nemáme úplně dlouhodobě neobsazené pěstouny, ale zase že by byl přetlak dětí, to taky není. Relativně si myslím, že tento počet je takový ucházející. Spolupráci máme velmi dobrou. Kromě nás s nimi samozřejmě spolupracuje doprovodná organizace. Nemám žádné poznatky k tomu, že by ta spolupráce s některými byla jakkoliv problematická.

5. Shledáváte institut pěstounské péče na PD jako potřebný a přínosný? V čem konkrétně?

Ano, protože si myslím, že když už to dítě vstupuje do svého života s hendikepem, že ho matka nechce, tak by mělo mít aspoň možnost mít jednoho pečovatele. Dětská centra i zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc jsou personálně velice kvalitně zajištěny, tohle je pro to dítě přínosnější.

6. V čem shledáváte výhody/nevýhody pěstounské péče na PD v porovnání s ústavní péčí?

To pěstounství na PD není možné srovnávat s ústavní výchovou. Z mého pohledu pěstoun poskytuje náruč a takovou tu běžnou péči, kterou by dítě mělo ve své biologické rodině, ale odbornou péči je ústavní zařízení schopno poskytnout v mnohem plnější míře.

7. Kdo bývá nejčastěji žadatelem o pěstounskou péči na PD?

Co se týká věku myslím, že to jsou už zpravidla lidi, kteří mají vyřešeno svoje mateřství a otcovství. Už by mohly být tetami nebo babičkami. Rozhodně to nejsou mladí lidé. Bývají to tak půl na půl buďto manželské páry nebo jednotlivci. Máme tedy dokonce jednotlivce muže jako pěstouna na přechodnou dobu. Mají tam ten altruismus.

8. Jaký je Váš názor na současné nastavení kritérií pro výběr pěstounů na PD?

V zákoně v podstatě žádná kritéria nejsou. Tam je věk, svéprávnost, státní příslušnost a bezúhonnost. To je minimum. Tím, že mě ti pěstouni na PD přijdou jako náruč pro to dítě, tak nevím, jestli by bylo vhodné tam dávat vzdělání. Maximálně bych tam možná dala maturitní vzdělání. To jediné mi tam chybí.

9. Jaké osoby na základě Vašich profesních zkušeností shledáváte jako nejvhodnější pro výkon profese pěstouna na PD?

Manželské páry, aby to dítě vidělo běžnou rodinu. Člověk pak na problémy s dítětem není sám.

10. Jaké jsou Vaše zkušenosti s pěstounskou péčí na PD na Vašem pracovišti?

Máme tu spolupráci fakt výbornou. Nemáme poznatky, že by nějaký pěstoun na PD musel skončit jen kvůli tomu, že by tu péči nezvládal. Spíše tam hrozí, že ti pěstouni vyhoří. Klobouk dolů před těmi pěstouny.

11. Znamenalo legislativní zavedení institutu pěstounské péče na PD změny ve Vaší pracovní náplni? Vnímáte od té doby navýšení objemu Vaší práce? Co by Vám jako sociálnímu pracovníkovi spravujícímu tuto agendu pomohlo ulehčit výkon profese?

V pracovní náplni jsem změny určitě nevnímala. Problém byl na začátku, kdy jsme se museli trochu vymezit proti úřadu práce, protože když tam měli člověka, který dlouhodobě nemohl sehnat zaměstnání, tak ho poslali k nám, aby byl pěstounem na PD. Né všichni nezaměstnaní, mohou být pěstounem na PD. V tuhle chvíli už fakt fungují lidé, kteří to opravdu chtějí dělat, ne kvůli penězům. Ne, objem práce se nenavýšil zavedením, ten se navýšil administrativou, když se začalo vyhodnocovat a dělat individuální plány.

12. Jaká shledáváte úskalí či mezery v současném systému pěstounské péče na PD? Co byste nastavil/a jinak?

Myslím, že ne. Právě si myslím, že těch 6 let, co to funguje, tak to ty počáteční mouchy velice dobře vychytalo. Navrhla bych, že ve výjimečných případech by mohl soud přezkoumat situaci a dobu dítěte v pěstounské péči na PD prodloužit.

13. Jakou kvalifikaci nebo vzdělání by podle Vás měli mít pěstouni na PD? Hodnotíte současné požadavky na vzdělání jako dostatečné?

Myslím si, že by tam nějaký vzdělání alespoň částečně, nastaveno být mělo. To nejzákladnější vzdělání by tam být nastaveno mělo, tím myslím středoškolské s maturitou.

14. Jaký máte názor na současnou podobu přípravných kurzů pěstounů na PD? Pokud v této oblasti vnímáte nedostatky, jak by podle Vás měly přípravné kurzy vypadat?

Ti pěstouni na PD jsou srozuměni s tím, že to přípravou musí projít. Víím, že kolegyně se kdysi těch příprav účastnily. Nikdy jsme nezaznamenali, že by si někdo z žadatelů vysloveně na tu přípravu ztěžoval.

15. Jakou roli zastává sociální pracovník při realizaci pěstounské péče na PD?

Moje kolegyně si s těmi pěstouny sjednají informativní schůzku, pokud to jejich přání stát se tím pěstounem trvá, dostanou od nás tiskopisy krajského úřadu, pěstouni doloží potřebné doklady podle zákona a kolegyně dělají prvotní šetření v rodině, a když zkompletují celou tu žádost včetně podkladů, já požádám o výpis z trestního rejstříku. Celou tu žádost potom odesílají na krajský úřad. Pak když už má ten pěstoun děťátko u sebe, tak s ním podle zákona o SPOD spolupracujeme. Když je to naše dítě, tak pak vyhodnocujeme a individuálně plánujeme.

16. Vnímáte ze strany pěstounů na PD zájem o některou z odborných služeb, kterou jste jim kompetentní jako sociální pracovník, nabídnout?

Ti pěstouni na PD musí ze zákona minimálně spolupracovat s doprovodnou organizací. Pokud to dítě je nějaké poškozené, tak raná péče, doktoři atd. I ty psychology potřebují. V tom si myslím, že nemají problém si říct o pomoc. Probíhá to v takové formě, že pěstounům předáváme kontakty.

17. V jakých oblastech od Vás pěstouni na PD potřebují nejčastěji poskytnout odborné sociální poradenství?

Napadá mě, že u školních dětí mají možnost požádat si o doučování od organizací zaměřených na sociálně-aktivizační službu, ale to ti přechodní pěstouni většinou nepotřebují.

Rozhovor s respondentem č. 8 (R8):

Profil respondenta

Pracovní pozice: vedoucí oddělení SPOD

Délka praxe v oblasti SPOD: 5 let

Věk: 42 let

Vzdělání: vyšší odborné a vysokoškolské bakalářské

1. Jaký je počet dětí umístěných do pěstounské péče na PD ve Vašem správním obvodu? Jaké je věkové rozpětí těchto dětí?

Máme kolem 30 dětí, který jsou umístěny v rámci pěstounské péče na PD. Většinou jsou to děti, který jdou z rodiny hnedka po narození. Vzhledem k tomu, kolik těch pěstounů na PD je, respektive spíše není, tak nemáme možnost umisťovat starší děti. Takže věkový rozpětí je do toho prvního, druhého roku dítěte.

2. Jaké jste zaznamenal/a nejčastější důvody svěřením dětí do pěstounské péče na PD?

Vždycky je to tak, že se o ně rodiče nechťejí nebo nemůžou postarat nebo nemají takové rodičovské kompetence, aby se o ně postarali. Pěstounskou péči na PD využíváme hlavně, když nám přijde hlášení z nemocnice, že maminka to miminko opustila hned po porodu.

3. Pro jaké děti je podle Vás pěstounská péče na PD nejvhodnější?

Pro všechny děti podle mě, ale je to prostě nereálný, pěstouni na PD nejsou. Do pěstounské péče na PD se nám nedaří umisťovat početný sourozenecký skupiny.

4. Je ve Vašem kraji dostatek pěstounů na PD? Jak byste zhodnotil/a spolupráci s pěstouny na PD?

Já úplně nevím, jestli jsem schopná to posuzovat za celý kraj, ale za náš ORP, kde kraj eviduje největší počet pěstounů na PD, tak je jich nedostatek. Já za celou dobu jsem nezažila, že by spolupráce s pěstouny na PD byla špatná. Jsou to lidi, kteří jsou prověřeni, projdou samozřejmě nějakým školením. No každopádně problémy s pěstouny na PD nejsou, vycházejí nám vstříc. Hlavně jsme jim vděční za tu práci, co dělají.

5. Shledáváte institut pěstounské péče na PD jako potřebný a přínosný? V čem konkrétně?

Určitě. Je to lepší než ústavní péče. Vždycky když máme dítě, který je nějakým způsobem traumatizovaný, což jsou po většinou všechny tady ty děti, tak je v zájmu toho dítěte, aby se mu dostalo stoprocentní individuální péče, což ústav tohle není schopen zajistit.

6. V čem shledáváte výhody/nevýhody pěstounské péče na PD v porovnání s ústavní péčí?

Pro mě to jsou tak dva rozdílné instituty, že je nemůžeme porovnávat. Ústavní péče tady má nějaký kořeny, je to péče, která je dlouhodobá, je schopná pojmout víc dětí, který tu péči potřebují a jiným způsobem bychom jí nezajistili, protože tady nemáme tolik těch pěstounů na PD. Možná mě napadá, že přímo v ústavu jsou ještě další odborníci, ústavy mají nasmlouvaný psychology, lékaře, ale to dobrý pěstoun na PD je taky schopný zajistit, a to sice ne tak okamžitě.

7. Kdo bývá nejčastěji žadatelem o pěstounskou péči na PD?

Já ani nevím. (...) Hodně tady máme manželských nebo partnerských párů. Pokud jde o jednotlivce, tak to jsou převážně ženy.

8. Jaký je Váš názor na současné nastavení kritérií pro výběr pěstounů na PD?

Jestli jsou ty kritéria dostatečný / nedostatečný nevím (...).

9. Jaké osoby na základě Vašich profesních zkušeností shledáváte jako nejvhodnější pro výkon profese pěstouna na PD?

Ideálně ten, kdo má správnou motivaci a chuť do toho.

10. Jaké jsou Vaše zkušenosti s pěstounskou péčí na PD na Vašem pracovišti?

Tazatelská poznámka: Otázka byla zodpovězena již v rámci otázky č. 4

11. Znamenalo legislativní zavedení institutu pěstounské péče na PD změny ve Vaší pracovní náplni? Vnímáte od té doby navýšení objemu Vaší práce? Co by Vám jako sociálnímu pracovníkovi spravujícímu tuto agendu pomohlo ulehčit výkon profese?

Samozřejmě tím, že se zavedl tadyten nový institut, tak se musel navýšit počet pracovníků, protože pěstounská péče na PD pro nás neznamená jen nový institut jakoby na papíře, ale samozřejmě i nové povinnosti. Vedle konkrétního specialisty z oblasti náhradní rodinné péče, který má na starosti přijímání a evidenci žadatelů o pěstounskou péči na PD a postupně se přijímaly pracovnice i na doprovázení těchto pěstounů. OSPOD celkově je čím dál tím víc administrativně zatěžován.

12. Jaká shledáváte úskalí či mezery v současném systému pěstounské péče na PD? Co byste nastavil/a jinak?

Máme velký nedostatek v tom lidi motivovat, aby do toho vůbec šli. Neumíme je správně motivovat. Možná i demotivující potom mohou být lhůty na posouzení jednotlivých žadatelů.

13. Jakou kvalifikaci nebo vzdělání by podle Vás měli mít pěstouni na PD? Hodnotíte současné požadavky na vzdělání jako dostatečné?

To vzdělání není asi tak důležitý indikátor, jestli ten pěstoun bude dobrým pěstounem, anebo jestli nám tady v rámci toho svého povolání vydrží. Mnohem důležitější je, s jakou motivací do toho ty lidi jdou s jakou osobností atd.

14. Jaký máte názor na současnou podobu přípravných kurzů pěstounů na PD? Pokud v této oblasti vnímáte nedostatky, jak by podle Vás měly přípravné kurzy vypadat?

Já vím jen obecně, co se tam posuzuje, ale já jsem se nikdy přípravného kurzu jakoby nezúčastnila, ani ty informace podrobnější nemám, protože to už je opravdu v kompetenci pracovníka krajského úřadu.

15. Jakou roli zastává sociální pracovník při realizaci pěstounské péče na PD?

Já se tam vidím ve dvou úrovních. V první, když k nám přijde žadatel o pěstounskou péči na PD, tak dělám administrativní kolečko, takovou tu přípravu pro ten kraj, aby si to kraj mohl vyhodnotit a případně ho zařadit. Druhá role je při samotné realizaci pěstounské péče na

PD, tak sociální pracovnice monitoruje péči o to dítě, poskytovat pěstounovi podporu a poradenství, v tom co potřebuje.

16. Vnímáte ze strany pěstounů na PD zájem o některou z odborných služeb, kterou jste jim kompetentní jako sociální pracovník, nabídnout?

Předpokládám, že v první řadě se obrací na toho jejich doprovázejícího pracovníka z toho důvodu, že je s ním v častém kontaktu. Máme trochu problém pěstouny na PD motivovat, aby využili odbornou pomoc v momentě, když to to dítě potřebuje.

17. V jakých oblastech od Vás pěstouni na PD potřebují nejčastěji poskytnout odborné sociální poradenství?

Dávky, co se týká finančního zajištění rodiny nebo pěstounů, výchova a péče o dítě.